

Bene János

A nyíregyházi Mikeczek

**NYÍREGYHÁZA
2008**

A kiadvány megjelentetését támogatta:

**Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
és a Mikecz család**

Kiadó:
Nyíregyházi Városvédő Egyesület

Felelős kiadó:
Labossa Gusztáv, elnök

Nyomdai előkészítés:
Ilyés Gábor

A címlapon a Mikecz család nemesi címere (1716), míg a hátsó borítón vitéz Mikecz Kálmán ezredes bronz domborműve (Nagy Lajos Imre szobrászművész alkotása, 2005) látható.

Készült 1000 példányban az IMI Print Nyomdában,
Nyíregyházán.

Felelős vezető: Nagy Imréné.

A Nyíregyházán egykor élt Mikeczek hírüket-nevüket elsősorban a vármegyénél betöltött hivatalaik révén szerezték. Egy korabeli anekdota igen érzékletesen szól erről. Széltében-hosszában mesélték ebben a szegletében az országnak ezt a történetet, melynek szereplői éppen ők, a Mikeczek és öfelsége I. Ferenc József. A hagyomány szerint, amikor az uralkodó Nyíregyházán járt – ami egy vasúton történt éjjeli átutazást kivéve nem igaz –, de a történet így szép és fogadta az előtte felsorakozó megyei tisztikar hódolatát, meglepődve kapta fel a fejét, amikor a sor egy ifjú emberhez ért, aki már a negyedik volt az ezen a vezetékneven bemutatkozók között. A király meg is jegyezte: „Ilyen fiatal, és már Mikecz?!” A történetet másutt is ismerik a honban, kellett hát, hogy legyen valami alapja, vélhetően kiszínezték aztán a mesélők, de az biztos: Mikeczekből jóval többen voltak hivatalban ezen a táján az országnak, mint amit a vakvéletlen produkálhatna. Nem is volt az véletlen. A Mikecz család szabolcsi ágának nemességét, címeres levelét és címerét VI. Károly német-római császár, III. Károly néven magyar király adományozta a Gáván lakó **Mikecz Mihálynak**, feleségének, négy fiának **Mihálynak**, **Jánosnak**, **Istvánnak**, **Sámuelnek** és lányának **Erzsébetnek**. A nemeslevelet 1717. január 8-án hirdették ki a Kemeccsén tartott megyegyűlésen.

Mikecz Mihály Mihály és János nevű fiai Gáván maradtak, s ők a megalapítói a család gávai ágának. Sámuel Gáváról Tokajba költözve a zempléni ág alapítója. Erzsébetnek csak a nevét említhetjük.

A kemecsei ág őse a felesége, Kemecesey Anna kemecsei birtokára költöző István volt. Két gyermekük született, **István** és **Mihály**.

Ifjabb Mikecz István születési ideje nem ismert, halála 1810. május 28-án következett be Kemecsen. Felesége csicseri Ormós Júlia (1734–1802) volt. Házasságukból tizenkét gyermek született, közülük **Ferenc** megérve a felnőtt kort tovább vitte a Mikecz nevet, ugyanúgy, ahogy György, **István** és János.

Mikecz Ferenc 1750. szeptember 29-én született és 1842. január 14-én hunyt el. Neje pécsújfalusi Péchy Mária (1764–1836). A házasságból hét gyermek született (János, Ferenc, Sámuel, Julianna, Ferenc, József és Mária), legidősebb a nevet tovább vivő **János**.

Mikecz János 1784. január 1-jén született Kemecsen. Szolnoki Jármly Zsuzsannát vette feleségül. Mikecz Jánosról tudjuk, hogy az 1809-es nemesi felkelésben a szabolcsvármegyei lovasezredben szolgált tisztként, majd vármegyei commissáriusként működött. Bő gyermekáldással kísért házasságában hét gyermek született: Anna, Tamás, Zsuzsa, **Károly**, **János**, Borbála, ők ikertestvérek és Gedeon.

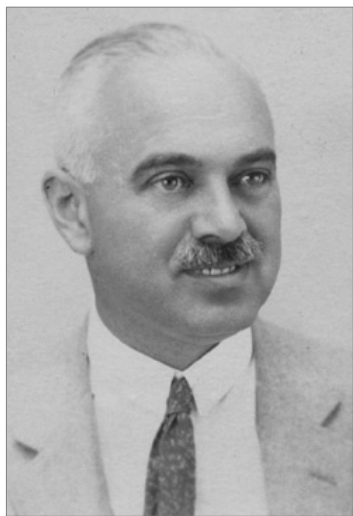
A nyíregyházi Mikeczek hírnevét Mikecz Ferenc unokái, Mikecz Károly (1819–1878) és Mikecz János (1821–1908) fiai alapozták meg.

Mikecz Károly 1819. február 1-jén született és 1878. március 13-án halt meg. Neje Krasznay Mária (1826–1895). 14 gyermekük született. Mikecz Károly legidősebb fia, **János** 1850. június 21-én látta meg a napvilágot Kemecsen és Nyíregyházán hunyt el 1901. december 4-én. Iskoláit Sárospatakon végezte, 1873-ban Budapesten köz- és váltóügyvédi vizsgát tett. 1878-ban lépett Szabolcs vármegye szolgálatába mint alügyész, 1883 végén első aljegyző. 1887-ben a nyírbogdányi választókerület függetlenségi párti országgyűlési képviselője.

Mikecz János alispán

1891-től vármegyei főjegyző, ekkor a képviselőségről lemondott. 1895. október 8-án Szabolcs vármegye alispánjává választották. Kiváló szónok, „aranszajú Mikecz János”-ként emlegették. 22 évet töltött Szabolcs vármegye szolgálatában. 1881-ben vette nőül Moldován Emiliát (1863–1905). Házasságukból öt gyermek született **Károly**, **László**, Katalin, Jolán és **Kálmán**. Népszerűségére jellemző, hogy amikor a vármegyeháza nagyterméből temették, koporsóját a járások főszolgabírái vitték le a vállukon a feketével bevont lépcsőház fokain a halottaskocsizhoz. A református egyház szertartása

szerint helyezték örök nyugalomra 1901. december 6-án. Mikecz Jánosnak szinte minden testvére, közeli rokona is megyei tisztviselő volt.

Mikecz János alispán elsőszülött fia Károly 1884. május 13-án született Nyíregyházán és 1973. április 12-én hunyt el Budapesten. A Magyar Országos Központi Takarékpénztár egyik igazgatója. Jogvégzett ember, nagy társasági életet élő, nyitott, beszédes, kiváló kapcsolatteremtő képességekkel megáldott férfiú volt.

Mikecz Károly

Mikecz János alispán második gyermekét László névre kereszteltette. Dr. Mikecz László 1885. június 21-én született és 1950. július 4-én hunyt el. Államtudományi doktorátust szerzett, Szabolcs vármegye árvaszéki elnöke, majd kúriai bíró volt. Felesége Vinnay Márta (1895–1934), Márta leányuk 1913-ban született, de még ugyanabban az évben meghalt.

Dr. Mikecz László kúriai bíró

Mikecz János alispán legkisebb fia, Kálmán 1895. szeptember 22-én született Nyíregyházán és 1974. szeptember 15-én hunyt el Budapesten. 1913-ban érettségizett a nyíregyházi evangélikus főgimnáziumban, majd Grazban a jogi egyetemet kezdte el. Itt érte az első világháború kitörése, s tanulmányait megszakítva 1914 szeptemberében tényleges katonai szolgálatra

vonult be az aradi császári és királyi 3. huszárezredhez. A tartalékos tiszt i skolát Holicson végezte el, majd 1916 novemberében hadnagyi ranggal hivatásos állományba vették át. 1917 novemberében főhadnaggyá léptették elő. Szakasz-, majd századparancsnokként, illetve ezred másodsegédtisztként harcolta végig az I. világháborút. 1915. szeptember 30-án megsebesült. Az elsők között avatták vitézzé 1924. június 15-én.

A második világháború kezdetéig különböző beosztásokban Nyíregyházán szolgált (a 4. huszárezredben szakasz-, és századparancsnok, ezred első segédtiszt, anyagi tiszt, a nyíregyházi lovasdandár parancsnokságán személyügyi előadó stb.), s 1941 januárjától a magyar királyi Hadik András 4. honvéd huszárezred II osztályának a parancsnoka, melynek élén részt vett az ukrainai hadjáratban 1941 nyarán-őszén. Mindvégig lóháton tette meg a több mint ezer kilométeres utat. Nevéhez, illetve az általa vezetett 4/II. huszárosztályhoz fűződik az 1941. augusztus 15-én Nyikolajevnál végrehajtott lovasroham, melyet a hadtörténeti irodalom a magyar huszárság utolsó ilyen fegyvertényeként tart számon.

Mikecz Kálmán továbbra is Nyíregyházán szolgált, 1941. november 1-jén alezredessé, 1943-ban pedig ezredessé léptették elő. A végső magyarországi harcokban, 1945-ben Dunántúlon mint harccsoport parancsnok szolgált a Rába mögötti védelmi harcokban. 1945. március 31-én szovjet hadifogságba került, ahonnan csak 1948. június 28-án térhetett haza. A Szovjetunióban tizenegy fogolytáborban volt. Itthon „B” listázták, 1950-ben pedig nyugdíját is megvonták, s nyíregyházi állandó lakhelyének elhagyására kényszerítették családjával együtt.

*Vitéz Mikecz Kálmán huszárezredes
és felesége, bori Hováth Magda*

Budapesten mint segéd munkás tudott csak nagy nehezen elhelyezkedni, majd rövidesen beteg lett s 1974. szeptember 15-én megtért őseihez. Nyíregyházán temették el.

Érdemei elismeréseként 1994. május 21-én az első szabadon választott kormány javaslatára a Magyar Köztársaság elnöke posztumusz dandártábornokká nevezte ki.

Pályafutása során tizenhét kitüntetés, illetve érem viselésére nyert jogot, a legmagasabb a Magyar Érdemrend Lovagkeresztje volt.

A hálás utókor 2004-ben Nyíregyházán utcát nevezett el róla, majd a 2005. augusztus 27-én rendezett Huszártalálkozón katonai tiszteletadással avatták fel az ő és társai bronz domborművét a Huszár emlékkertben, 2006-ban pedig a tököli Honvéd és Huszár Hagyományörző Egyesület felvette vitéz Mikecz Kálmán nevét.

Mikecz Kálmán főhadnagy 1926. július 29-én kötött házasságot bori Horváth Magdával (1904–1983), kinek ősei között a Kölcsey és a Gulácsy család tagjai szerepelnek. A házasságból két fiú született, István (1927) és László (1931).

A család hírnevét növelő másik férfi, Mikecz János 1821. december 24-én született és 1908. március 13-án hunyt el Nyíregyházán. Felesége kisdobronyi Isaák Borbála (1824–1871) Mikecz János Szabolcsvármegye kisvárdai járásának főszolgabírája volt. Házasságából öt gyermek született: Gyula, Berta, Jolán, Erzsébet Ilona és **Dezső**.

Mikecz János főszolgabíró legkisebb gyermeke, Dezső 1863. január 2-án született Fényeslitkén. Középiskoláit Sopronban, egyetemi tanulmányait Budapesten végezte. 1886-ban lépett Szabolcsvármegye szolgálatába, 1896-ban vármegyei főjegyzővé, 1906-ban alispánná választották.

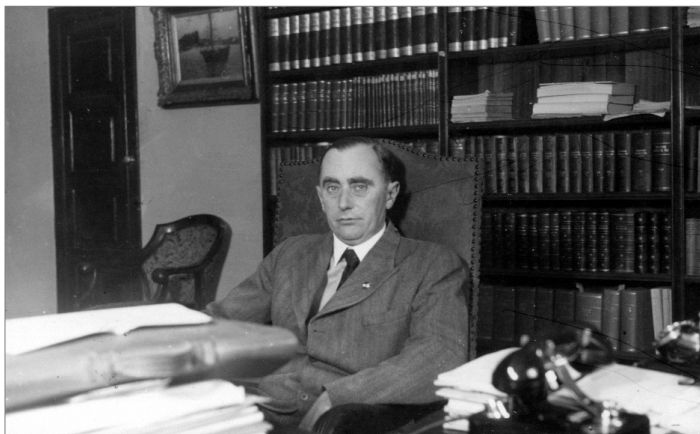
Mikecz Dezső alispán, udvari tanácsos

Nevéhez fűződik a vármegye vasúti- és telefonhálózatának kiépítése. 1917. november 15-én az uralkodó udvari tanácsossá nevezte ki. 1918-ban vonult nyugalomba, majd a Nyíregyházi Takarékpénztár Egyesület elnöke. A megyebizottság örökös tagja, 1930-tól felsőházi tag. A Nyírvízszabályozó Társulatnak hosszú időn át volt elnöke egészen 1941. december végéig, amikor magas korára hivatkozva ezen állásáról lemondott. Mikecz Dezső felesége szolnoki Jármű Panna (1873–1927). Házasságukból **Ödön**, **Dezső**, Magdolna és Tamás nevű gyermekeik születtek. Mikecz Dezső alispán 1952-ben hunyt el Kisvárdán, leányánál, Mikecz Magdolnánál, aki dr. Szabó Károly kisvárdai kórházigazgató-főorvos felesége volt.

Mikecz Dezső alispán legidősebb fia Ödön, igazságügyi miniszter lett, előbb a Darányi, majd az Imrédy kormányban. 1894. május 27-én született Nyíregyházán és 1965. január 21-én halt meg Budapesten. A nyíregyházi evangélikus főgimnáziumban letett érettségi vizsga után (1912-ben, ő volt akkor a Kossuth pályázat nyertese is) a debreceni egyetem jogtudományi karára iratkozott be, de folytatott tanulmányokat a heidelbergi és a budapesti egyetemeken is. 1917-ben tette le jogi vizsgáit, 1923-tól Nyíregyházán ügyvédkedett. Felesége hiripi és ivácsnói Böszörményi Lilla (1906–1961), gyermekeik Dezső, Marianne és Dóra. Dr. Mikecz Ödön a Bessenyei Kör főtítkári tisztét is betöltötte. Ő javasolta a Kör 1927. évi közgyűlésén egy szépirodalmi és tudományos folyóirat kiadását. Ez volt az 1934-ben megindított Szabolcsi Szemle.

Mikecz Ödönt 1932-ben Szabolcsvármegye főispánjává, 1935-ben pedig a Gömbös kormány sajtófőnökévé nevezték ki és a család Budapestre költözött. 1936. november 7-től 1937. április

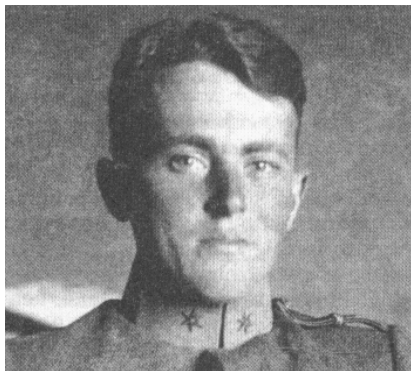
19-ig belügyminisztériumi, majd 1938. március 9-ig igazságügyi minisztériumi államtitkár, azután 1938. november 15-ig igazságügyi miniszter. Bár ő írta alá az első zsidótörvényt, ebből semmilyen bántódása a későbbiek során nem lett. Mikecz Ödön 1939–1945 között budapesti ügyvéd, mint felsőházi tag beszédeiben erélyesen fellépett a második zsidótörvény és az erősödő német befolyás ellen. Ezért 1944. márciusa, a német megszállás után bujkálnia kellett.

Dr. Mikecz Ödön igazságügyi miniszter

A család az ostromot a fővárosban vészelte át. Budapest elfoglalása után előbb az oroszok vitték el egy hónapra, majd a magyar hatóságok tartóztatták le. Hat hónapot töltött előzetes letartóztatásban, majd szabadon engedték. A népbíróság viszont kizárta az ügyvédi kamarából, így a családnak semmilyen

jövedelme nem volt, az ingóságok eladásából éltek. A családot 1951. június 5-én Jászboldogházára telepítették ki, ami 1953 szeptemberéig tartott, akkor térhettek vissza a fővárosba. Tahiban egy ház melléképületében éltek, Mikecz Ödön pedig segédmunkásként az UVATREV-nél kereste meg a család kenyerét. 1957-ben sikerült végül tisztességes lakáshoz jutni Budapesten, 1958-ban Mikecz Ödön újra tagja lett az ügyvédi kamarának, de egy év múlva újra kizárták és a MAVAD-nál helyezkedett el mint éjjeliőr. Nagyon kellemes modorú, magas műveltségű, szellemes és jó humorú ember volt.

íjf. Mikecz Dezső huszárhadnagy

Mikecz Dezső alispán második fia Dezső 1896-ban született és mint a nyíregyházi császári és királyi 14. huszárezred tartalékos hadnagya, az 1. lovasszásad parancsnoka halt hősi halált a Piavénál Capo-Silen 1918. június 24-én. Fiatalon több kitüntetés, így a III. osztályú katonai érdemkereszt, az ezüst és bronz Signum Laudis, a Károly Csapatkereszt tulaj-

donosa volt. Műegyetemi hallgatóként vonult be katonának, de szívesen írt verseket is.

Szintén nyíregyházi vonatkozású a kemecsei ág másik alága is, melynek megalapítója **Mikecz István**, aki 1767. augusztus 26-án született Kemecsen és 1846. március 1-jén ugyanott hunyt

el. Neje gyarmati és kemecsei Fejér Anna (1778–1837). Felnőtt kort megért gyermekeik: László, Pál és **István**.

Nemzetes és vitézülő ifjabb Mikecz István 1814. július 14-én született és 1863. szeptember 23-án halt meg. Felesége nánási Oláh Julianna (1818–1872). Házasságukból hét gyermek született: **Miklós**, Julianna, István, Zsuzsanna, Julianna, Gábor és **Pál**. Miklós 1837. április 15-én született Kemecsen és 1912. március 29-én hunyt el Nyíregyházán. Szabolcsvármegye törvényhatósági bizottságának virilis (a legtöbb adót fizető tagok között) tagja volt. Fia, **Mikecz István** 1871. szeptember 20-án született Kemecsen és 1942. március 19-én hunyt el Nyíregyházán. 1914-ben vármegyei helyettes főjegyző, 1918 decemberétől Mikecz Dezső alispán nyugállományba vonulása után alispánhelyettes, majd Szabolcs vármegye kiváló alispánja volt az 1920-as években. A törvényhatósági bizottságának örökös tagja, országgyűlési képviselő. Az 1931-ben megjelent városi és megyei monográfia az alábbiakat írta róla: „Szabolcs és Ung közigazgatásilag ideiglenesen egyesített vármegyék első tisztviselője Mikecz István alispán. Azt hisszük, ő a legkorábban kelő tisztviselője a vármegyének. Nyáron már reggel 6 órakor ott sétál a Bessenyei-téri parknak a vármegyeháza előtti oldalán. Lassankint hozzácsatlakoznak a későbbben kelők. A hivatali és vármegyei ügyek megbeszélésének ez a peripatétikus rendszere nem hiszem, hogy még egy vármegyében előfordulna. Hét órakor vonul be helyiségébe Mikecz alispán, s ekkor rögtön fogadja a referenseket. Mert később már nincs ideje, annyian kilincselnek nála. Sokszor órákon át kell várni előszobájában, amíg be lehet hozzá jutni... Kiváló szociális érzékével a legnehezebb időkben ő tette lehetővé a vármegye ellátását és a főiskolai ifjak

neveltetését. Magyarországon a legtöbb út az ő alispánsága alatt Szabolcsban épült. Ugyancsak az ő alispánsága alatt létesítették Kisfaludy Stróbl Zsigmond gyönyörű alkotását: a Szabolcsi Hősök szobrát.”

Mikecz István alispán

Megbecsülését jelezte, hogy 1942. március 21-én őt is a vármegyeháza díszterméből kísérték utolsó útjára tisztelői. Neje gyarmati és kemecsei Fejér Erzsébet (1877–1960). Két fiuk és egy leányuk született: Miklós, János és Sarolta.

Mikecz István alispán testvére volt **Mikecz Miklós**, aki 1875. október 22-én született Kemecsen és 1951. június 16-án hunyt el. Szabolcsvármegye tiszti főorvosa volt. 1931-ben ezt írták róla: „A vármegye főorvosa Mikecz Miklós dr. Ő a vármegye egészségének őre. Lelkiismeretesebb, oda adóbb férfiút el sem lehetne képzelni erre az állásra. Szakképzettsége az orvostudomány minden ágában elsőrangú. Nagyarányú hivatali elfoglaltsága mellett a jótékony célú Stefánia Szövetség ingyen

rendelőjében is szakít a szegény sorsú beteg csecsemők és kisdetek számára hetenkint néhány órát.” Felesége Borbély Aranka (1891–1953). Gyermeük nem volt.

Nemzetes és vitézlő ifjabb Mikecz István és Oláh Julianna Pál nevű fia Kemecsén született 1855. július 22-én. Földbirtokos, neje Wéber Berta (1861-??). Hat gyermekük született Kemecsén: Ilona Zsuzsanna, András-Pál, **Pál-Gábor**, Zoltán, Béla és **Gábor**.

Mikecz Pál főmérnök

Pál-Gábor, a Nyírvízszabályozó Társulat mérnöke 1889. szeptember 7-én született Kemecsén és 1958. november 25-én hunyt el Budapesten. A nyíregyházi evangélikus főgimnáziumban érettségizett, majd a budapesti Műegyetemen szerzett mérnöki oklevelet 1912-ben. Munkáját a Heves-Szolnok-Jászvidéki Tisza és belvízszabályozó Társulatnál kezdte meg Jászkiséren. 1917. december 1-jén a nyíregyházi Nyírvízszabályozó Társulat mérnökévé választotta, s feleségével Nyíregyházára költözött. Neje jászkiséri

Kúry Klára (1895–1978). Mikecz Pál-Gábort 1940. január 1-jével a Társulat igazgató főmérnökévé választotta, mint „aki 22 évet meghaladó társulati szolgálatával erre már oly sok érdemet szerzett... és nem kis mértékben az a körülmény, hogy a társulat

annyi sok műtárgyának volt a tervezője és a kivitelezője...” Egyik ilyen találmánya, melyet közvetlen munkatársával dolgozott ki, a nyíri homokban igen jól alkalmazható, U alakú, előregyártott vasbeton idom, melyet a kiásott csatornába süllyesztettek, megakadályozva a medrek eliszaposodását. Tervei alapján készül 1926–1929 között a társulat szivattyútelepeinek, műtárgyainak nagy része. Ő volt a társulat igazgatója egészen az 1948-as államosításig. Az államosítás után szolgálataira nem tartottak igényt, 1948. november 1-jén nyugdíjazták. Mikecz Pál Nyíregyházáról Jászkisérre költözött. Ott hunyt el hosszú betegeskedés után. Testvére, Gábor (1897–1985) a kemecsei ág meghatározó személyisége volt.

A családtörténethez felhasznált források:

Keresztelési, esketési és halotti anyakönyvek a kemecsei és gávai református egyházból

Bölony József: Magyarország kormányai 1848–1992. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.

Nyíregyháza és Szabolcsvármegye községei. Magyar városok monografiája VIII. Szerk.: Hunek Emil. Budapest, 1931.

Margócsy József: Utcák, terek, emléktáblák I-V. Nyíregyháza 1984–2002.

Bene János-Szabó Péter: A magyar királyi honvéd huszár tisztikar 1938–1945. A Jósza András Múzeum Kiadványai 52. Nyíregyháza, 2003.

ifj. Mikecz Dezső

Huszárhadnagy fronton írt verse

Oh! Otthon szépek most az éjszakák
A felhők messze vándorútra kelnek
S a holdsütötte alvó házak mellett
Az ákác szórja édes illatát.

S az álmokkal telt májusvégi csendbe
Forrón zenél a lányok drága hangja
És aztán halkán, mélyen lágyan pengve
Éjfélet üt a vén torony harangja.

S a boldog emberek pihenni dőlnek
Hűvös, fehérleő párnák között
És napsütötte szép meséket szőnek
Feledve, hogy a kék egek mögött
Vad lángok égnek rémes éjszakákban
S hogy ott a hajnal vérrel öntözött.

Oh! Otthon szép az este. Otthon nyár van
S az élet színes s tarka mint szivárvány.

De néha, forró éjszakáknak árnyán
Egy fonnyadt kéztől megrezdül az ablak
S ilyenkor borzadva fölriadnak,
Mert messze, messze elhagyatva árván
Egy szürke senki halt meg értünk éppen.

A nyíregyházi Mikeczek családfája

